

Billeder fra snart 25 års samvær med Studenternes Hus

Af cand. phil.
Henrik Gram Nielsen,
medlem af bestyrelsen
for Studenterhusets
Jubilæumsfond

»Påklædning: Smoking eller mørkt tøj (evt. pæn daglig påklædning) med hvid hue«. Denne henstilling stammer fra mit adgangskort til Aarhus Universitets officielle immatrikulationsfest den 2. september 1965. Den foregik i aulaen, og efter et par timer med festforelæsning, universitetskantater og prorektoralt håndtryk var det om aftenen Studenterforeningens tur til at tage imod de nye studerende. Så jeg var i mørkt tøj og studenterhue til mit første møde med Studenternes Hus. Det var de to tusinde andre også, bortset fra pigerne, naturligvis. De var i hvid kjole.

Det nye hus var et nærmest klaustrofobisk virvar af feststemte mennesker. Heldigvis var aula og vandrehal på den modsatte side af Ringgaden også inddraget i festarealet, og da der var levende musik på begge sider af gaden, var der en konstant færden frem og tilbage i tunnelen mellem aulaen og Studenternes Hus. Jo, Studenterforeningen vidste nok, hvordan man lagde et stort balfald an. Skønt kun 11 måneder gammelt havde huset flere gange bevist sin egnethed til formålet.

Tidligere på dagen havde prorektor i sin velkomsttale sagt noget, som jeg aldrig har glemt, med nogenlunde disse ord: »Livet rundt omkring på studenterhyblerne er lige så vigtigt for uddannelsen som arbejdet i studerkammeret«. Når jeg ser tilbage, kan jeg sige, at jeg har holdt mig læsesætningen efterrettelig, måske med nogen overvægt til hybelsiden, og at Studenternes Hus har lagt lokaler til store dele af denne dannelse.

Studentens andet hjem

Boligsituationen var katastrofal i 60'erne, og studerende var faktisk ofte henvist til at bo på værelser, der kun kunne betegnes som usle, og i hvert fald var bad- og køkkenadgang en sjældenhed. Så her opfyldte huset væsentlige behov. Her kunne folk få sig et varmt bad gratis og læse dagens aviser gratis. Der var også mange muligheder for at studere, hvis værelset var for koldt eller for støjende.

Men først og fremmest var huset madmor for mange studerende. Op

imod 1200 middage med to retter blev langet over disken i Stakladen om dagen. Ti gange så mange, som der sælges på en god dag i 1988. Maden var billig, hvad den også skulle være ifølge husets vedtægter. Til gengæld var den sjældent nogen kulinarisk oplevelse, hvad der ikke stod noget om nogen steder, at den ikke måtte være.

Af og til møder jeg andre, der også var faste middagskunder i Stakladen i 60'erne, og hurtigt mindes vi den berygtede brune sovs, der fik lige så blakket et ry blandt århusianske studerende, som storebælskaften havde det i den øvrige befolkning.

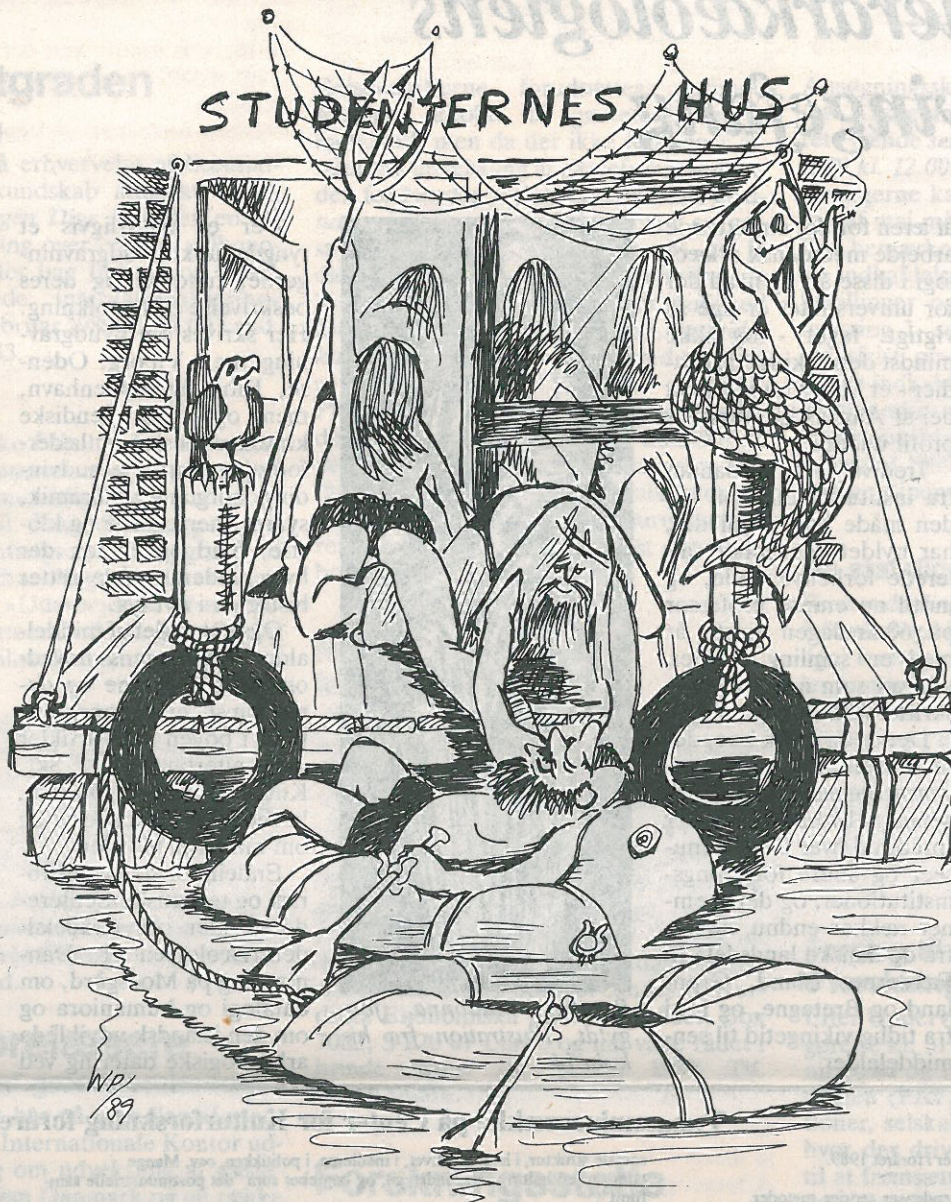
I det hele taget opbyggede Studenternes Hus et dårligt madry de første 10-15 år, og det har taget næsten lige så lang tid at rette det op, vel nok fordi man var for langsom til at erkende, at folks madvaner i almindelighed og studenternes i særdeleshed ændrede sig, samtidig med at sovs og kartofler nok forbliver et element af den danske national-karakter.

Fjernsyn

I dag har alle jo fjernsyn, selv på de mange små studenterhybler finder man ofte et TV-apparat. Derfor er det også småt med fjernseere i Studenternes Hus nu om dage. Anderledes i husets første år, hvor der var TV-rum i kælderen over for baren, hvor Akademisk Boghandel nu har kopicercenter.

Dette rum var jævnligt fyldt til bristepunktet, og særlig slemt blev det i 1967, da der var verdensmesterskaber i herrehåndbold. Det danske landshold fik en enestående støtte fra de tætpakkede 100 mennesker inde i selve rummet og 25 på gangen udenfor. Til finalekampen kan stemningen i selve hallen ikke have været hverken mere oprømt eller mere svedig, end den var i Studenterhusets TV-stue. Desværre løb Tjekkoslovakiet med guldet, og Danmark måtte nøjes med sølv, til trods for, at vi vel egentlig havde verdens bedste spillere, i hvert fald verdens bedste målmand - Erik Holst fra Århus.

Senere blev fjernsynet flyttet op i Søndergårdstuen (som har fået udskiftet udsmykningen og nu hedder Hornungstuen), hvor der kunne være flere tilskuere til store begivenheder. I det gamle TV-rum blev der lavet diskotek. I den nye fjernsynsstue så jeg en eftermiddag i 1969, hvor vi sad nogle få og

...man måtte sejle i gummibåd til Stakladen...

overværede Danmarks Radios første egenproducerede farve-TV udsendelse, en rundgang på Holmegårds Glasværk, produceret af den legendariske TV-A mand, Flemming Madsen.

Kulturrevolution

1968 var et begivenhedsrigt år i Europa. Russerne besatte Tjekkoslovakiet. I Frankrig var der revolutionslignende tilstande, da studenter og arbejdere lammede Paris med aktioner og generalstrejker. Også i Tyskland gik det hedt til, og i Danmark var der studenteroprør. Det fik betydningsfulde konsekvenser for lærestaltes styrelse, hvor professorernes magt blev delt ud til alle grupper, og for studierne indhold.

Men ellers var det ret studentikost og gik ingenlunde så vidt, som Klaus Ribbjerg lod Niels Egebak fantasere sig til i bogen *Marts 1970*, nemlig at fylde bogtårnet med vand: »På otte timer ville bogtårnet fyldes, og når man slap vandet løs, måtte alle fakulteterne vade i vand til halsen, man måtte sejle i gummibåd til Stakladen, (...)« (s. 126). Men rektor

oplevede da at få besat sit kontor og røget sine cigarrer.

Begrebet studenteroprør er navlebeskuende, fordi der ret beset var tale om et generationsoprør. Nej til atomvåben, USA ud af Vietnam, hippiekultur og flower-power ideologi var udtryk for modvilje mod krigsgenerationernes koldkrigsmentalitet og terror-balance-filosofi. Oprøret førte en ny ungdomskultur med sig, nyt teater, ny musik, nye kunstneriske udtryksformer, en slags kulturrevolution. Og Studenternes Hus blev nærmest vuggestue for mange af dens aktiviteter. I 1978 lavede Studenterrådet en 1968-aften i Stakladen for at vise en slags kavalkade over ti års udvikling. Pigtrådsgruppen Young Flowers optrådte i tilnærmelsesvis original besætning. Clausen & Petersen præsenterede numre fra deres banebrydende gadeteater. Poul Dissing repræsenterede folke- og protestmusikken. Fire piger fra Musikinstituttet viste deres gruppespeciale, et lyd- og lytbilledshow om Beatles-årene. Og Studentersangerne var der, dem jeg selv hørte første gang den 2. september 1965. Men de-

res repertoire var helt nyt, selv om de for nostalgien skyld gav os en rigtig akademisk klassiker.

Musikken

Især for jazzen og rockmusikken blev Studenternes Hus et vigtigt holdpunkt. I 60'erne og 70'erne var Stakladen Århus' vigtigste spillested og kunne vel regnes blandt de to-tre kendteste i landet.

Her kom grupper fra hele verden, som f.eks. Pink Floyd, selv om de ikke helt havde det verdensry, de senere opnåede. Politisk musik var et logisk resultat af kulturoprøret, og her stod svenskerne stærkt. Hoola Bandoola Band var fantastisk populær i Danmark og spillede mange gange i Stakladen. Da det opløstes, fortsatte dets to frontfigurer, Mikael Wiehe og Bjørn Afzelius, med at komme i Stakladen, solo eller med nye backing bands.

En lignende udvikling havde gruppen Shit & Chanel. Som så mange andre århusgrupper havde den sin første optræden for et stort publikum i Stakladen, og senere har dens to frontfigurer, Anne Linnet og Lis Sørensen, stået på scenen flere gange

med nye grupper. Gnags betragtede i mange år Stakladen som deres hjemmebane og udgav i 1981 en LP med titlen »Live i Stakladen«.

I 80'erne er det gået jævnt tilbage med musikken i Stakladen. Rockmusikken er blevet etableret og meget dyrere, og EF har dekretet moms på entréindtægterne, hvad der ikke var de første 15 år af husets levetid. Nu var Stakladen ikke længere stor nok til de store bands, fordi der ikke kunne være mennesker nok til at få det til at løbe rundt. Til de små og debuterende grupper er der opstået spillesteder, som er mere egnede.

Folkets hus

Et af studenteroprørets dogmer var, at studenterne og lærerne skulle have den akademiske piedestal trukket væk under sig. Universitetet skulle være for alle og til gavn for alle landets borgere. Den samme holdning gjaldt Studenternes Hus, som skulle gøres til et aktivitetshus for alle borgere. Meget af det, der foregik på den tid, var nu mere skræmmende end indbydende for almindelige mennesker, men alligevel har huset udviklet sig mod større og større åbenhed.

I 1964 blev huset indviet af en sværm af kongelige og honoratiore. I årene efter fik landets seere et blik ind i universitetets verden med »Spørg Århus« udsendelserne, hvor syv professorer besvarede mere eller mindre seriøse spørgsmål fra seerne.

En gammel Studenterforenings-tradition fik nyt indhold, da en kontroversiel person som Wolf Biermann blev udnævnt til årets æreskunstner, i øvrigt uden selv at være til stede, da han ikke kunne få udrejsetilladelse fra Østtyskland. I 1969 var den sorte panter Eldridge Cleaver udsat til udmærkelsen, men han risikerede arrestation og udlevering til USA, hvis han kom til Danmark fra sit eksil i Alger. Kunstner-happenings med levende og døde dyr på scenen vakte også opsigt langt uden for husets og Århus' mure. Men efterhånden som rockmusikken blev allemands eje, blev publikum mere repræsentativt, og andre mennesker fandt ud af at bruge huset, så det i dag fremtræder som et åbent hus.

Studenter- og universitetsformål har stadig første prioritet, men der bliver også plads til fagforeningsgeneralforsamlinger, boligforenings-jubilæer, frimærke-eftersyn, skak og banko. Så idealet fra '68 er blevet opfyldt, selv om det tog lang tid og måske heller ikke skete helt på den måde, som idealisterne havde forestillet sig. ■